

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education

S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment
Semester III

GENERAL INSTRUCTION:

1. Handwritten assignments are compulsory (for ODL mode students). Typed or printed assignments are generally **not accepted**,
2. Do not copy the points, matter from the text while writing home Assignment mention your own point/Opinions whenever necessary.
3. Your answer should include how you would apply the knowledge in real life situations.
4. Home assignment is useful for self-analysis of your preparation of the final examination and Progress.

सूचना :

१. हस्तलिखित गृहपाठ अनिवार्य आहे .टाईप केलेले किंवा छापील गृहपाठ स्वीकारले जाणार नाहीत.
२. गृहपाठ लिहिताना पाठ्यपुस्तकातील मुद्दे जशाच्या तशा कॉपी करू नयेत .आवश्यकतेनुसार स्वतःचे विचार व मत मांडावीत .
३. तुमच्या उत्तरामध्ये संबंधित ज्ञान प्रत्यक्ष जीवनात कसे वापरता येईल याचा समावेश असावा.
४. गृहपाठ अंतिम परीक्षेच्या तयारीचे व प्रगतीचे स्वयंमूल्यांकन करण्यासाठी उपयुक्त ठरतो.

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

EC2001 - I : Macro Economics Analysis – I

- Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)

खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न लिहा ०६) .x ०५ (३० =

1. Explain the methods of national income accounting.
राष्ट्रीय उत्पन्न मापनाच्या पद्धती सांगा.
2. Explain the theory of Liquidity.
तरलता सिद्धांत स्पष्ट करा
3. Explain the Classical theory of employment.
रोजगाराचा सनातनवादी दृष्टिकोन स्पष्ट करा.
4. Explain the circular flow of income in a three-sector economy.
त्रि क्षेत्रीय अर्थव्यवस्थेचा उत्पन्नाचा चक्राकार प्रवाह स्पष्ट करा.
5. Explain the RBI approach to money supply.
रिझर्व बँकेचा पैशाच्या पुरवठ्याचा दृष्टिकोन स्पष्ट करा.
6. Explain the main features of Keynesian's approach of Macro Economics
केन्सचा स्कूल अर्थशास्त्रीय दृष्टिकोनाची मुख्य वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
7. Explain the Friedman's theory of demand for Money.
फ्रीडमन चा पैशाच्या मागणीचा सिद्धांत स्पष्ट करा.
8. Explain the control of money supply .
पैशाच्या पुरवठ्याचे नियंत्रण स्पष्ट करा .

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

EC-2002-I : Growth and Development – I

- Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)

खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न लिहा) .०६ × ०५ (३० =

1. Explain the concept income inequality.
उत्पन्न असमानता संकल्पना स्पष्ट करा.
2. Explain the Adam Smith's theory of economics development.
ॲडम स्मिथचा आर्थिक विकासाचा सिद्धांत स्पष्ट करा.
3. Analyze the relationship between poverty and development.
दारिद्र्य आणि विकास यांच्यातील परस्परसंबंधाचे विश्लेषण करा.
4. State the rural and urban poverty.
ग्रामीण आणि शहरी दारिद्र्य सांगा.
5. Explain the tools of measuring Income inequality.
उत्पन्न असमानता मोजण्याची साधने स्पष्ट करा.
6. Explain the Role of Human capital in Economic development.
आर्थिक विकासात मानवी भांडवलाची भूमिका स्पष्ट करा.
7. Explain the causes of unemployment in India.
भारतातील बेरोजगारीची कारणे स्पष्ट करा.
8. Explain the theory of demographic transition.
लोकसंख्या संक्रमणाचा सिद्धांत स्पष्ट करा .

*****

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

EC 2003 - I : Research Methodology – I

- Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)

खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न लिहा) .०६ × ०५ (३० =

1. Explain the scope of social research.
सामाजिक संशोधनाची व्याप्ती स्पष्ट करा.
2. Explain descriptive research design.
वर्णनात्मक संशोधन आराखडा स्पष्ट करा.
3. Explain the features of a research report.
संशोधन अहवालाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
4. Explain the types of classification in detail.
वर्गीकरणाचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.
5. Explain the steps of sample selection.
नमुना निवडीच्या पायऱ्या स्पष्ट करा.
6. Explain the types of interviews .
मुलाखती चे प्रकार स्पष्ट करा.
7. Explain in detail the types of research design.
संशोधन आराखड्याचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा .
8. Explain the types of questionnaires in detail.
प्रश्नावली चे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा

*****

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

EC 2004 DEMOGRAPHY

- **Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)**

खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न लिहा) .०६ × ०५ (३० =

1. Discuss the importance of population studies.
लोकसंख्या अभ्यासाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
2. Explain the Theory of Demographic Transition and discuss its stages.
लोकसंख्या संक्रमण सिद्धांत स्पष्ट करा व त्याचे विविध टप्पे समजावून सांगा.
3. Discuss the factors affecting fertility in India.
भारतातील जन्मदरावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
4. Explain the relationship between population and development.
लोकसंख्या व विकास यातील संबंध स्पष्ट करा.
5. Explain the Malthusian theory of population.
माल्थसचा लोकसंख्या सिद्धांत स्पष्ट करा.
6. Discuss the Theory of Demographic Transition.
लोकसंख्या संक्रमण सिद्धांतावर चर्चा करा.
7. Explain the meaning and measures of mortality.
मृत्युदराचा अर्थ व मोजमाप स्पष्ट करा.
8. Explain the relationship between population and economic development.
लोकसंख्या व आर्थिक विकास यातील संबंध स्पष्ट करा.

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

ENG-05 - I : Indian Writing in English – I

- **Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)**
1. Which are the major themes of the novel 'Kanthapura'?
  2. How the Decolonisation is presented in the novel 'Kanthapura'?
  3. How is Rukmani-Nathan's relationship in the novel 'Nectar in a Sieve'?
  4. Write a short note on the Tigore's contribution to the Indian writing in English.
  5. What is the significance of the poem 'Freedom to the Slave'?
  6. Discuss the symbolism used in the poem The Tiger and the Deer.
  7. Discuss the major characters in the novel Kanthapura by Raja Rao.
  8. Write a critical summary of 'My Days: A Memoir'.

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

ENG-06 - I : Cultural Studies – I

- **Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)**
1. What is the role of Postcolonial Critics?
  2. Write a short note on Gayatri Chakraborty Spivak.
  3. Write a short note on Feminism in India.
  4. Write the role of media in Democracy.
  5. Write a short note on Postmodernism.
  6. What is digital colonialism.
  7. Discuss the development of feminist movement in twentieth century.
  8. Write a detailed note on electronic media.

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

ENG-07 - I : Indian Literature in English Translation

- **Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)**
  1. Write a short note on the character of Sukru Jani.
  2. Comment on the theme of displacement in Paraja.
  3. Write a short note on the role of nature and environment in the story.
  4. Discuss the conflict between tradition and modernity in Paraja.
  5. Write a short note on colonial bureaucracy in the novel.
  6. What does the 'patch' symbolize in the story.
  7. How does the narrator's perception of the patch change over time?
  8. How does the story 'Some Poses Some Snaps' explore the theme of memory and nostalgia?

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

ENG 08: AMERICAN LITERATURE – I

Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)

1. Discuss the theme of identity and racial masking in Paul Laurence Dunbar's poem "*We Wear the Mask*."
2. Examine Anne Bradstreet's treatment of personal loss and motherhood in "*In Memory of My Dear Grandchild Anne Bradstreet*."
3. Discuss the theme of conflict between civilization and wilderness in *The Last of the Mohicans*.
4. Explain the portrayal of Native American characters in *The Last of the Mohicans*.
5. Discuss Benjamin Franklin's concept of self-improvement as presented in his *Autobiography*.
6. Examine the *Autobiography* as a reflection of the American Dream.
7. Explain J. Hector St. John de Crèvecoeur's views on slavery and human suffering in *Letter IX*.
8. Discuss Columbus's perception of the New World in *Letter to Ferdinand and Isabella (Fourth Voyage)*.

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

EDUCATION

MAE 201-I : Development of Higher Education in India

- **Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)**

खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न लिहा) .०६ x ०५ (३० =

1. Discuss the legacy of Indian higher education.
भारतीय उच्च शिक्षणाची परंपरा स्पष्ट करा.
2. Explain various educational policy schemes in higher education.
उच्च शिक्षणावरील शैक्षणिक योजना व धोरणे स्पष्ट करा.
3. Describe the problems of higher education in contemporary India.
समकालीन भारतातील उच्च शिक्षणातील समस्या स्पष्ट करा.
4. Explain the process of accreditation in higher education.
उच्च शिक्षणातील अधिस्वीकृती प्रक्रिया स्पष्ट करा.
5. What are the evolving roles of university teachers?
विद्यापीठ शिक्षकाच्या भूमिकेतील बदल स्पष्ट करा.
6. How does evaluation take place in higher education?
उच्च शिक्षणातील मूल्यमापन पद्धती स्पष्ट करा.
7. Explain the development of higher education in India post independence.
स्वातंत्र्योत्तर भारतातील उच्च शिक्षणाचा विकास स्पष्ट करा.
8. Describe the teacher's role in social change with examples.
सामाजिक परिवर्तनात शिक्षकाची भूमिका उदाहरणासह स्पष्ट करा.

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

MAE-202-I : Internationalization of Higher Education

- **Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)**

खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न लिहा ०६) .x ०५ (३० =

1. Write the causes why multiculturalism is good?
बहुसांस्कृतिकता चांगली का आहे? याची कारणे लिहा.
2. Write in detail about World Trade Organization.
जागतिक व्यापार संघटनेची सविस्तर माहिती लिहा.
3. Why is there a great need to emphasize equality of opportunity in education?
शिक्षणामधील संधीच्या समानतेवर जोर देण्याची मोठी गरज का आहे?
4. Explain the concept of Privatization?
खाजगीकरणाची संकल्पना स्पष्ट करा?
5. Write the challenges in current examination system.
सध्याच्या परीक्षा पद्धतीतील आव्हाने लिहा.
6. Explain the Concept of Human Right.
मानवी हक्काची संकल्पना स्पष्ट करा.
7. How does ECOSOC promote sustainable development? Discuss.
ECOSOC (आर्थिक आणि सामाजिक परिषद (शाश्वत विकासाला कसे प्रोत्साहन देते यावर चर्चा करा.
8. Explain the plans and practices by the UN, towards creating quality education.
दर्जेदार शिक्षण निर्माण करण्यासाठी संयुक्त राष्ट्रांच्या योजना आणि पद्धती स्पष्ट करा

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

MAE 203-I : Organizational Behavior

- **Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)**

खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न लिहा) .०६ × ०५ (३० =

1. Explain the types of decision making process.
निर्णय प्रक्रियेचे प्रकार स्पष्ट करा.
2. Explain the concept of conflict. Explain constructive conflict with suitable examples.
संघर्ष संकल्पना स्पष्ट करून विधायक संघर्ष उदाहरणासहित स्पष्ट करा.
3. Explain the components of the communication process with examples.
संप्रेषण प्रक्रियेतील घटक उदाहरणासहित स्पष्ट करा.
4. What is organizational communication? Explain the types of organizational communication.
संघटनात्मक संप्रेषण म्हणजे का ? संघटनात्मक संप्रेषणाचे प्रकार स्पष्ट करा.
5. Briefly explain Maslow's hierarchy theory.
मो स्लोचा श्रेणी सिद्धांत थोडक्यात स्पष्ट करा.
6. What should be the qualities of a managerial transformist in a modern age?
आधुनिक काळातील परिवर्तनवादी व्यवस्थापकीय गुण कसे असावेत स्पष्ट करा.
7. Briefly explain the various theories of leadership.
नेतृत्वाचे विविध सिद्धांत थोडक्यात स्पष्ट करा.
8. What will be elimination can manage the business conflicts? Explain with examples.
व्यवसायिक संघर्षाचे व्यवस्थापन करण्यासाठी कोणते उपाय करता येतील उदाहरणासहित स्पष्ट करा.

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

MAE 204-I: DEVELOPMENT OF EDUCATIONAL MANAGEMENT

- **Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)**

खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न लिहा) .०६ × ०५ (३० =

1. Explain the concept, need and importance of Educational Management.
शैक्षणिक व्यवस्थापनाची संकल्पना, गरज व महत्त्व स्पष्ट करा.
2. Discuss the functions of Educational Management and the skills required by educational administrators.
शैक्षणिक व्यवस्थापनाची कार्ये व शैक्षणिक प्रशासकांसाठी आवश्यक कौशल्ये स्पष्ट करा.
3. Explain the objectives of Formal Education and discuss the challenges in managing Higher Education.
औपचारिक शिक्षणाची उद्दिष्टे स्पष्ट करा व उच्च शिक्षणाच्या व्यवस्थापनातील आव्हाने स्पष्ट करा.
4. Discuss the objectives of Non-formal Education and the issues in its management.
अनौपचारिक शिक्षणाची उद्दिष्टे व त्याच्या व्यवस्थापनातील समस्या स्पष्ट करा.
5. Explain the Classical and Human Relations theories of Educational Management.
शैक्षणिक व्यवस्थापनातील पारंपरिक सिद्धांत व मानवसंबंध सिद्धांत स्पष्ट करा.
6. Discuss the System Theory and Contingency Theory of Educational Management.
शैक्षणिक व्यवस्थापनातील प्रणाली सिद्धांत व परिस्थितीनुसार) Contingency) सिद्धांत स्पष्ट करा.
7. Discuss the objectives and significance of Sarva Shiksha Abhiyan (SSA) and the recommendations of the Yashpal Committee.
सर्व शिक्षा अभियानाची उद्दिष्टे व यशपाल समितीच्या शिफारसीचे महत्त्व स्पष्ट करा.
8. Explain E-Learning and E-Governance and discuss their role in higher education.
ई-लर्निंग व ई-गव्हर्नन्स संकल्पना स्पष्ट करा व उच्च शिक्षणातील त्यांची भूमिका स्पष्ट करा.

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

MARATHI (मराठी)

MAR - 211I: प्रसारमाध्यमांसाठी लेखनकौशल्ये -I

● खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न लिहा) .०६ x ०५ (३० =

१. आकाशवाणी वरील बातमीची रचना स्पष्ट करा.
२. अग्रलेखाची संकल्पना स्पष्ट करा.
३. प्रसारमाध्यमांचे महत्त्व लिहा.
४. संपादकीय लेखाची माहिती लिहा.
५. दूरचित्रवाणी विकासाचा संक्षिप्त इतिहास लिहा.
६. आकाशवाणी वरील बातमीची रचना स्पष्ट करा.
७. दूरचित्रवाणी वरील जाहिरात लेखनाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
८. निवेदकाची गुणवैशिष्ट्ये लिहा.

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

MAR 212 साहित्य समीक्षा

● खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न लिहा ०६) .x ०५ (३० =

१. समीक्षकाने पाळावयाची पथ्ये थोडक्यात लिहा.
२. आस्वादक समीक्षेच्या मर्यादा स्पष्ट करा.
३. चरित्रात्मक समीक्षा पद्धतीचे उद्दिष्ट लिहा.
४. ऐतिहासिक समीक्षेचे महत्व लिहा.
५. स्त्रीवादी विचारसरणीचा थोडक्यात परिचय करून द्या.
६. इ.स .1920 ते 1945 या कालखंडातील नियतकालिकांचे कार्य थोडक्यात लिहा .
७. समीक्षकाच्या कार्याचा सविस्तर परामर्श द्या
८. ऐतिहासिक समीक्षा पद्धती म्हणजे काय ते सांगून त्याचे स्वरूप व मर्यादा स्पष्ट करा.

*****

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

MAR 213 - I: नेमलेल्या अर्वाचीन साहित्यकृतींचा अभ्यास -I

● खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न लिहा) .०६ × ०५ (३० =

१. 'स्त्री-पुरुष तुलना' या निबंधातील स्त्री-पुरुष दोषांचे स्वरूप विशद करा.
२. शेटजीप्रताप आणि पांडवप्रताप या खंडकाव्याची तुलना करा.
३. 'शोभायात्रा' या नाटकातील दहशतीचे स्वरूप विशद करा.
४. 'स्त्री-पुरुष तुलना' या निबंधातील स्त्रीप्रश्नांचे स्वरूप विशद करा.
५. शेटजीप्रताप' या खंडकाव्याचे कथानाक लिहा.
६. चार टिपा- ताराबाई शिंदे यांचे इंग्रजसरकारबद्दलचे मत
७. चार टिपा- नाटककार शफाअत खान
८. चार टिपा- 'स्त्री-पुरुष तुलना' या निबंधाची भाषा'

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

MAR 214-I मराठीतील वैचारिक साहित्य

● खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न लिहा) .०६ x ०५ (३० =

१. साहित्याची संकल्पना स्पष्ट करून ललित व ललितेतर साहित्य यातील फरक स्पष्ट करा.
२. वैचारिक साहित्याचे स्वरूप व प्रयोजन स्पष्ट करा.
३. वैचारिक साहित्याचे विषय व व्याप्ती स्पष्ट करा.
४. वैचारिक साहित्यातील अभिव्यक्ती वैशिष्ट्ये व सर्जनशीलतेचे महत्त्व स्पष्ट करा.
५. मध्ययुगीन काळातील मराठी वैचारिक साहित्याची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
६. अर्वाचीन काळातील मराठी वैचारिक साहित्याची वाटचाल स्पष्ट करा.
७. इ.स. १८१८ ते १८७५ या कालखंडातील मराठी वैचारिक साहित्याची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
८. इ.स. १८७५ ते १९२० या काळातील प्रमुख विचारवंतांचे योगदान स्पष्ट करा.

*****

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

**HIN 221-I आधुनिक काव्य (आदर्शवादी, छायावादी तथा अन्य काव्य) और
आधुनिक कविता**

- निम्नलिखित में से किन्हीं छह प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिए।

1. महादेवी वर्मा जी का साहित्यिक परिचय दीजिए ।
2. 'पहाड़ी बच्चा' कविता का आशय लिखिए।
3. महादेवी वर्मा जी के जीवन पर प्रकाश डालिए ।
4. जयशंकर प्रसाद की साहित्यिक रचनाओं पर प्रकाश डालिए ।
5. मैथिलीशरण गुप्त जी की साहित्य का परिचय दीजिए ।
6. धूमिल का परिचय देते हुए उनकी रचनाओं का परिचय दीजिए ।
7. 'साकेत' के संवेदना और शिल्प पर प्रकाश डालिए ।
8. 'लज्जा' स्वर्ग की कथावस्तु लिखिए ।

*****

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

HIN 212 - I भाषाविज्ञान

- निम्नलिखित में से किन्हीं छह प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिए।
- 1. स्वन की परिभाषा लिखिए ।
- 2. भाषाविज्ञान के स्वरूप पर प्रकाश डालिए ।
- 3. भाषा विज्ञान के प्रमुख अंग कौनसे हैं-?
- 4. भाषिक संरचना और भाषिक प्रकार्य से आप क्या समझते हैं?
- 5. स्वनिम विज्ञान किसे कहते हैं।
- 6. लोप किसे कहते हैं इसके भेदों को स्पष्ट कीजिए ।
- 7. भाषा विज्ञान के परिभाषा देकर अध्ययन की दिशाएँ स्पष्ट कीजिए ।
- 8. अर्थविज्ञान का स्वरूप स्पष्ट करते हुए अर्थ परिवर्तन की दिशाओं पर प्रकाश डालिए ।

*****

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

HIN-213I: हिंदी साहित्य का इतिहास आदिकाल), भक्तिकाल रीतिकाल(

- निम्नलिखित में से किन्हीं छह प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिए।

1. मीराबाई की भक्ति भावना को स्पष्ट कीजिए ।
2. कबीर की सामाजिक चेतना पर प्रकाश डालिए ।
3. 'बिहारी' की काव्यकला को स्पष्ट कीजिए ।-
4. 'घनानंद' का प्रेमपरक दृष्टिकोण बताइए ।
5. भूषण के काव्य की विशेषता बताइए ।
6. रीतिकाल के प्रमुख कवियों का परिचय दीजिए ।
7. रीतिकाल की प्रमुख प्रवृत्तियों का वर्णन कीजिए ।
8. सगुण काव्य धारा के कवियों का परिचय दीजिए

*****

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

HIN 214-1 संचार माध्यम: सिद्धांत और स्वरूप

- निम्नलिखित में से किन्हीं छह प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिए।
- 1. संचार, जनसंचार तथा संप्रेषण की अवधारणा स्पष्ट कीजिए।
- 2. संचार माध्यमों के संगठनात्मक तत्वों तथा उनसे होने वाले लाभहानि की चर्चा कीजिए।-
- 3. सूचना क्रांति और सूचनाउद्योग में अंतर स्पष्ट कीजिए।-
- 4. संचार माध्यमों के प्रकारपरंपरागत—, मौखिक, लिखित एवं आधुनिकका संक्षिप्त वर्णन कीजिए।—
- 5. आधुनिक संचार माध्यमों के प्रमुख प्रकारों (मुद्रित), रेडियो, चलचित्र, विद्युतीयका परिचय दीजिए। (
- 6. संचार माध्यमों द्वारा संप्रेषित संदेश की भाषिक प्रकृति स्पष्ट कीजिए।
- 7. संचार माध्यमों की बहुआयामी भूमिका पर संक्षेप में प्रकाश डालिए।
- 8. वर्तमान सूचना क्रांति के विविध आयामों की चर्चा कीजिए।

*****

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

SOCIOLOGY

SC 05-Contemporary Social Theories/ समकालीन सामाजिक सिद्धांत

- **Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)**

खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न लिहा) .०६ x ०५ (३० =

1. Discuss in detail Gramsci's concept of leadership hegemony.
ग्राम्शी यांच्या नेतृत्व व वर्चस्व)Hegemony) या संकल्पनेवर सविस्तर चर्चा करा.
2. Briefly explain Guldner's criticism of direct debate.
गुल्डनर यांनी प्रत्यक्ष वादविवादावर केलेली टीका थोडक्यात स्पष्ट करा.
3. Discuss the theory of communicative action.
संवादात्मक कृतीचा)Communicative Action) सिद्धांत चर्चा करा.
4. Explain the interpretation of postmodernism by Fabrizio Jameson.
फ्रेडरिक जेम्सन यांनी मांडलेल्या उत्तर आधुनिकतेच्या)Postmodernism) अर्थाचे स्पष्टीकरण करा.
5. Explain the theory of structuralism by Anthony Giddens.
अँथनी गिडन्स यांनी मांडलेला संरचनावादाचा)Structuralism) सिद्धांत स्पष्ट करा.
6. Discuss the concept of publicness by Habermas.
हाबर्मास यांनी मांडलेली सार्वजनिकतेची)Publicness) संकल्पना चर्चा करा.
7. Examine Derridas theory of structuralism or fragmentation.
देरिदा यांच्या संरचनावाद किंवा विघटन)Fragmentation) सिद्धांताचे परीक्षण करा.
8. Explain the formulation of post-structuralism by Jean-François Lyotard in his book The Postmodern Condition.
ज्याँ-फ्राँस्वा लिओतार्द यांनी *The Postmodern Condition* या ग्रंथात मांडलेल्या उत्तर संरचनावादाच्या)Post-Structuralism) मांडणीचे स्पष्टीकरण करा.

*****

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

SC-06: Sociology of Development / विकासाचे समाजशास्त्र

- **Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)**

खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न लिहा) .०६ × ०५ (३० =

1. Explain Gandhiji's economics.
गांधीजींच्या अर्थविचारांचे स्पष्टीकरण करा.
2. Explain the role of religion in India.
भारतात धर्माची भूमिका स्पष्ट करा.
3. Define the disadvantaged group.
वंचित घटकांची व्याख्या करा.
4. Explain the feminist perspective.
स्त्रीवादी दृष्टिकोनाचे स्पष्टीकरण करा.
5. Explain the concept of Hind Swaraj.
'हिंद स्वराज्य.या संकल्पनेचे स्पष्टीकरण करा '
6. Explain the information about the global economy.
जागतिक अर्थव्यवस्थेबाबतची माहिती स्पष्ट करा.
7. Discuss the Nirbhaya Movement at length.
निर्भया चळवळीवर सविस्तर चर्चा करा.
8. Which theory of human development was proposed by W.W. Rostow?
मानवी विकासाचा कोणता सिद्धांत डब्ल्यूरोस्टो यांनी मांडला होता .डब्ल्यू .?

*****

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

SC - 07 - I: Urban Studies/ नगर अध्ययन (नगर अभ्यास)

- **Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)**

खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न लिहा) .०६ x ०५ (३० =

1. Elaborate the history of Urban Sociology.
नगर समाजशास्त्राचा इतिहास सविस्तर मांडावा.
2. Write the meaning of suburbanization.
उपनगरीकरणाचा (Suburbanization) अर्थ लिहा.
3. Critically analyse the theories of Wirth of Chicago School.
शिकागो शाळेतील वर्थ (Wirth) यांच्या सिद्धांतांचे चिकित्सक विश्लेषण करा.
4. Elaborate the Ethnic and gendered segregation of space.
अवकाशाचे जातीय व लिंगाधारित विभाजन सविस्तर स्पष्ट करा.
5. Discuss over-urbanization in India.
भारतातील अति.नगरीकरणावर चर्चा करा-
6. Explain chicago school's concentric zone theory and discuss new urban.
शिकागो शाळेचा केंद्राभिमुख वर्तुळ सिद्धांत (Concentric Zone Theory) स्पष्ट करा.
7. sociology's critiques on chicago school.
शिकागो शाळेवर नव.नगरी समाजशास्त्राने केलेल्या टीकांची चर्चा करा-
8. Explain the development of Urban Sociology in India in details.
भारतात नगर समाजशास्त्राच्या विकासाचे सविस्तर स्पष्टीकरण करा.

*****

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

SC 08-I SOCIOLOGY OF GENDER

- **Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)**

खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न लिहा ०६) .x ०५ (३० =

1. Differentiate between sex and gender.
लिंग) Sex) आणि जेंडर) Gender) यांतील फरक स्पष्ट करा.
2. Explain gender roles, stereotypes, and gender inequality.
जेंडर भूमिका, ठोकताळे) Stereotypes) व लिंग असमानता स्पष्ट करा.
3. Explain the major feminist theories with reference to any two schools of feminist thought.
स्त्री वादी विचारसरणीतील कोणत्याही दोन प्रवाहांच्या संदर्भात प्रमुख स्त्रीवादी सिद्धांत स्पष्ट करा.
4. Discuss the family as a gendered institution and as a site of violence against women.
कुटुंब हे जेंडरयुक्त संस्था म्हणून व महिलांवरील हिंसाचाराचे ठिकाण म्हणून कसे कार्य करते ते स्पष्ट करा.
5. Explain women's participation in the labour market with reference to gender stereotyping, glass ceiling, and the unorganised sector.
जेंडरवर आधारित कामांचे ठोकताळे, ग्लास सिलिंग आणि असंगठित क्षेत्र यांच्या संदर्भात महिलांचा श्रमबाजारातील सहभाग स्पष्ट करा.
6. Discuss gender inequality in school and higher education.
शालेय व उच्च शिक्षणातील लिंग असमानता स्पष्ट करा.
7. Explain the concept of gendering health with reference to policies and programmes.
धोरणे व कार्यक्रमांच्या संदर्भात आरोग्याचे जेंडरीकरण) Gendering Health) ही संकल्पना स्पष्ट करा.
8. Explain the emergence of women's studies and its relationship with women's movements.
महिला अध्ययन) Women's Studies) या विषयाची निर्मिती व महिला चळवळींसोबतचा त्याचा संबंध स्पष्ट करा.

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

POLITICAL SCIENCE

PS 211-I: Modern Political Thought/ आधुनिक राजकीय विचार

- Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)

खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न लिहा) .०६ × ०५ (३० =

1. Discuss the features and elements of Ranade's political liberalism views.
रानडे यांच्या राजकीय उदारमतवादी विचारांची वैशिष्ट्ये व घटकांवर चर्चा करा.
2. State the main features of Nehru socialism.
नेहरू समाजवादाची मुख्य वैशिष्ट्ये नमूद करा.
3. Explain the views of Dr. Ambedkar's regarding the origin cast system.
जातव्यवस्थेच्या उत्पत्तीबाबत डॉ.आंबेडकरांचे विचार स्पष्ट करा .
4. Explain Lohia's view on Role in caste in Indian politics
भारतीय राजकारणातील जातीच्या भूमिकेबाबत लोहियांचे मत स्पष्ट करा.
5. Explain the meaning of Gandhi's non-violence and write the types of non-violence.
गांधीजींच्या अहिंसेचा अर्थ स्पष्ट करा आणि अहिंसेचे प्रकार लिहा.
6. Outline the main principles behind Ranade's economic thinking.
रानडे यांच्या आर्थिक विचारांमागील मुख्य तत्वांची रूपरेषा स्पष्ट करा.
7. Write in details Dr. Lohia's thoughts' on language.
डॉ.लोहियांचे भाषेविषयक विचार सविस्तर लिहा .
8. Explain Dr. Babasaheb Ambedkar's thought on caste system and his program to Abolition of untouchability.
रानडे यांचे आर्थिक विचार.या विषयावर निबंध लिहा '

*****

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

POLITICAL SCIENCE/ राज्यशास्त्र

PS 212-I : Political Sociology/ राजकीय समाजशास्त्र

- **Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)**
खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न लिहा ०६) .x ०५ (३० =
- 1. Explain the assumptions of the behaviourist approach.
वर्तनवादी) Behaviourist) दृष्टिकोनाची गृहितके स्पष्ट करा.
- 2. Explain the nature of Political Culture by defining it.
राजकीय संस्कृतीची व्याख्या करून तिचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- 3. Briefly describe the means of Political Participation.
राजकीय सहभागाची साधने थोडक्यात वर्णन करा.
- 4. Write the characteristics of Political development mentioned by Lucian Pye.
लुसियन पाय यांनी मांडलेल्या राजकीय विकासाची वैशिष्ट्ये लिहा.
- 5. Explain the levels of Political Participation.
राजकीय सहभागाचे स्तर स्पष्ट करा.
- 6. Explain the Marx's concept of class conflict/struggle in detail.
मार्क्स यांच्या वर्गसंघर्ष .वर्गसंघर्षाच्या संकल्पनेचे सविस्तर स्पष्टीकरण करा /
- 7. Discuss the types of Political Change.
राजकीय बदलांचे प्रकार चर्चा करा.
- 8. Explain the nature and importance of Political Socialization.
राजकीय समाजीकरणाचे स्वरूप आणि महत्त्व स्पष्ट करा.

*****

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

POLITICAL SCIENCE

PS 213-I: World Politics - New Developments

जागतिक राजकारण नवीन घडामोडी -

- Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)

खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न लिहा ०६) .x ०५ (३० =

1. State the five organizations of the World Bank.
जागतिक बँकेच्या पाच संघटना नमूद करा.
2. Explain the role of the World Trade Association.
जागतिक व्यापार संघटनेची (World Trade Organization) भूमिका स्पष्ट करा.
3. State the challenges facing the diplomacy.
राजनैतिक क्षेत्रासमोरील आव्हाने नमूद करा.
4. Write the reasons for the growth of the multination corporation.
बहुराष्ट्रीय कंपन्यांच्या वाढीची कारणे लिहा.
5. Write the reasons for terrorism.
दहशतवादाची कारणे लिहा.
6. Inform the problems of refugees in Europe.
युरोपमधील निर्वासितांच्या समस्या स्पष्ट करा.
7. Discuss the Indian National security.
भारतीय राष्ट्रीय सुरक्षेवर चर्चा करा.
8. Discuss the results and remedies of terrorism.
दहशतवादाचे परिणाम आणि उपाय यांवर चर्चा करा.

*****

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

PS 214-I Political thought of Dr. Babasaheb Ambedkar

- **Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)**

खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न लिहा ०६) .x ०५ (३० =

1. Explain Dr. B. R. Ambedkar's role in the Constituent Assembly.
घटनासभेमधील डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांची भूमिका स्पष्ट करा.
2. Discuss Dr. Ambedkar's views on the Indian Constitution.
भारतीय संविधानाबाबत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे विचार स्पष्ट करा.
3. Explain Dr. Ambedkar's critique of the Varna system.
वर्णव्यवस्थेवरील डॉ. आंबेडकरांची टीका स्पष्ट करा.
4. Discuss the idea of "Annihilation of Caste" as proposed by Dr. Ambedkar.
डॉ. आंबेडकरांनी मांडलेल्या 'जातीनिर्मूलन' या संकल्पनेची चर्चा करा.
5. Explain Dr. Ambedkar's idea of social democracy.
डॉ. आंबेडकरांची सामाजिक लोकशाहीची संकल्पना स्पष्ट करा.
6. Discuss the importance of liberty, equality, and fraternity in Ambedkar's thought.
डॉ. आंबेडकरांच्या विचारांमध्ये स्वातंत्र्य, समता व बंधुता यांचे महत्त्व स्पष्ट करा.
7. Explain Dr. Ambedkar's views on agricultural development in India.
भारताच्या कृषी विकासाबाबत डॉ. आंबेडकरांचे विचार स्पष्ट करा.
8. Discuss Dr. Ambedkar's views on industrialisation in India.
भारताच्या औद्योगिकीकरणाबाबत डॉ. आंबेडकरांचे विचार स्पष्ट करा.

*****

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

HISTORY/ इतिहास

HIS-211-I: Cultural History of Maharashtra/ महाराष्ट्राचा सांस्कृतिक इतिहास

- **Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)**

खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न लिहा ०६) .x ०५(३० =

1. Explain the characteristics of the Cave Architecture.
गुंफा स्थापत्यकलेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
2. Take a brief review of Archaeological research in Maharashtra.
महाराष्ट्रातील पुरातत्त्वीय संशोधनाचा थोडक्यात आढावा घ्या.
3. Write the characteristics of the cities of the Satvahana period.
सातवाहन काळातील शहरांची वैशिष्ट्ये लिहा.
4. State the characteristics of Islamic Architecture.
इस्लामी स्थापत्यकलेची वैशिष्ट्ये नमूद करा.
5. Write the characteristics of Jewish culture in Maharashtra.
महाराष्ट्रातील यहूदी संस्कृतीची वैशिष्ट्ये लिहा.
6. Explain the contribution of magazines in Maharashtra.
महाराष्ट्रातील नियतकालिकांचे योगदान स्पष्ट करा.
7. Explain the importance of caves in the cultural development of Maharashtra.
महाराष्ट्राच्या सांस्कृतिक विकासात गुंफांचे महत्त्व स्पष्ट करा.
8. What is religion? Explain the nature of Hinduism.
धर्म म्हणजे काय? हिंदू धर्माचे स्वरूप स्पष्ट करा.

*****

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

HIS-212 - I : Intellectual History of the Modern World

आधुनिक जगाचा बौद्धिक इतिहास

- **Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)**

खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न लिहा ०६) .x ०५ (३० =

1. Explain the causes of Renaissance.
प्रबोधनाच्या कारणांचे स्पष्टीकरण करा.
2. Describe the spread of the Reformation movement in Europe.
युरोपमध्ये सुधारणा चळवळीचा प्रसार वर्णन करा.
3. Review the changes brought about in the field of communication due to the scientific revolution.
वैज्ञानिक क्रांतीमुळे संवाद क्षेत्रात घडून आलेल्या बदलांचा आढावा घ्या.
4. Explain the values of liberty, equality and fraternity given by the French Revolution.
फ्रेंच राज्यक्रांतीने दिलेल्या स्वातंत्र्य, समता आणि बंधुता या मूल्यांचे स्पष्टीकरण करा.
5. Write the characteristics of Capitalism.
भांडवलशाहीची वैशिष्ट्ये लिहा.
6. Take a detailed review of the progress of science during the Renaissance.
पुनर्जागरण काळात विज्ञान क्षेत्रात झालेल्या प्रगतीचा सविस्तर आढावा घ्या.
7. Explain the causes and effects of the French Revolution.
फ्रेंच राज्यक्रांतीची कारणे आणि परिणाम स्पष्ट करा.
8. What is democracy? Explain its advantages and disadvantages.
लोकशाही म्हणजे काय? तिचे फायदे आणि तोटे स्पष्ट करा.

*****

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

HIS213-I : Economic History of Modern India

आधुनिक भारताचा आर्थिक इतिहास

- **Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)**
खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न लिहा ०६) .x ०५ (३० =
- 1. Briefly discuss Adam Smith criticism of the mercantile system
व्यापारीवादी) Mercantile) व्यवस्थेवर अॅडम स्मिथ यांनी केलेल्या टीकेची थोडक्यात चर्चा करा.
- 2. What is agrien production?
कृषी उत्पादन म्हणजे काय?
- 3. What were the problems of the Indian jute industry?
भारतीय ज्यूट उद्योगाच्या समस्या कोणत्या होत्या?
- 4. Write the advantages and disadvantages of the Ryotwari system.
रयतवारी पद्धतीचे फायदे आणि तोटे लिहा.
- 5. What is the Indian tariff amendment act?
भारतीय टॅरिफ दुरुस्ती अधिनियम म्हणजे काय?
- 6. Briefly discuss the Indian silver standard.
भारतीय रौप्य मानक) Silver Standard) यावर थोडक्यात चर्चा करा.
- 7. Trace the development of modern industry discuss in detail in context of iron, steel and textile industries.
आधुनिक उद्योगांच्या विकासाचा मागोवा घ्या आणि लोखंड, पोलाद व वस्त्रोद्योगांच्या संदर्भात सविस्तर चर्चा करा.
- 8. Examine the factors responsible for the commercialization of agriculture.
कृषीचे व्यापारीकरण होण्यास कारणीभूत घटकांचे परीक्षण करा.

*****

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

HIS 214-I East Asia: Japan (1853-2000)

- **Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)**

खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न लिहा ०६) .x ०५ (३० =

1. Explain the causes and significance of the Meiji Restoration.
मेईजी पुनर्स्थापनेची कारणे व महत्त्व स्पष्ट करा.
2. Discuss Japan's modernization and imperial expansion from the Sino-Japanese War to the Manchurian Crisis.
चीन-जपान युद्धापासून मंचुरियन संकटापर्यंत जपानच्या आधुनिकीकरणाची व साम्राज्यवादी विस्ताराची चर्चा करा.
3. Explain the reasons for the decline of constitutionalism in Japan.
जपानमध्ये घटनात्मक व्यवस्थेच्या न्हासाची कारणे स्पष्ट करा.
4. Discuss the rise of militarism in Japan and its impact during World War II and the US occupation.
जपानमधील सैन्यवादाचा उदय व दुसऱ्या महायुद्धातील तसेच अमेरिकन अधिपत्यकाळातील त्याचा परिणाम स्पष्ट करा.
5. Explain Japan's economic resurgence after World War II and its foreign policy.
दुसऱ्या महायुद्धानंतर जपानच्या आर्थिक पुनरुज्जीवनाची प्रक्रिया व परराष्ट्र धोरण स्पष्ट करा.
6. Explain the feudal system in Japan and discuss the rise and fall of the Tokugawa Shogunate.
जपानमधील सामंतशाही व्यवस्था स्पष्ट करा आणि टोकुगावा शोगुनशाहीचा उदय व अस्त याची चर्चा करा.
7. Write short notes on constitutional and social changes during Meiji regime.
टीप लिहा मेईजी काळातील संवैधानिक व सामाजिक बदल
8. Write short notes on Japan's foreign policy after World War II.
टीप लिहा दुसऱ्या महायुद्धानंतर जपानच्या परराष्ट्र धोरणावर

*****

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

PHILOSOPHY

PHI-211-I : Methods of Philosophy

- **Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)**

खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न लिहा ०६) .x ०५ (३० =

1. Explain the term Defence of Common sense.
'सामान्य ज्ञान समर्थन' ही संकल्पना स्पष्ट करा.
2. 'Phenomenology is a pure science'. Explain Husserl's views.
'मानसप्रत्ययवाद एक शुद्ध विज्ञान' हुसेलचा दृष्टिकोन स्पष्ट करा.
3. What are the main functions of philosophy? State Ryle's views.
'तत्त्वज्ञानाचे' प्रमुख कार्य काय आहे? हा राईलचा दृष्टिकोन स्पष्ट करा.
4. What are three types of Reductions?
आकृत्यंतरणाचे तीन प्रकार कोणते आहेत ?
5. Discuss about Dilthy's concept of Hermeneutics.
डिल्थीची 'अर्थनिर्णयन' संकल्पना सांगा.
6. Explain Pol Ricor's theory of Hermeneutics.
रिकॉर्सची 'अर्थनिर्णयन' संकल्पना स्पष्ट करा.
7. Explain systematically misleading expressions with an examples.
पद्धतशीरपणे दिशाभूल करणारे वाक्यप्रयोग उदाहरणासह स्पष्ट करा.
8. Explain, why Edmond Husserl called as father of phenomenology.
एडमंड हुसेल यांना मानसप्रत्ययवादाचा संस्थापक का मानले जाते? स्पष्ट करा.

*****

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

PHI 212 - I: Moral Philosophy

- **Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)**

खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न लिहा ०६) .x ०५ (३० =

1. Explain Kant's concept of the will.
काण्टची सतसंकल्प संकल्पना स्पष्ट करा.
2. State the principles of utilitarianism as formulated by Mill.
मिलने संगीतलेली उपयुक्ततावादाची तत्वे सांगा.
3. State Mill's concept of discipline.
मिलची अनुशासकांची संकल्पना सांगा.
4. State the relationship between utilitarianism and justice.
उपयुक्ततावाद आणि न्याय याचा संबंध सांगा.
5. Evaluate Mill's argument.
मिलच्या युक्तिवादाचे मूल्यमापन करा.
6. Explain Kant's concept of duty.
काण्टची कर्तव्य संकल्पना स्पष्ट करा.
7. State the nature and scope of ethics.
नीतिशास्त्राचे स्वरूप आणि व्याप्ती सांगा.
8. Discuss Aristotle's 'Eudaimonia' in detail.
ओरिस्टॉटल युडेमोनियाची सविस्तर चर्चा करा.

*****

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

PHI-213-I : Schools of Vedant (II)

- **Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)**

खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न लिहा ०६) .x ०५ (३० =

1. Explain how Ramanuja considered Bhakti as to be the greatest path to liberation?
रामानुजाचार्यानी भक्तीला मोक्षाचा महामार्ग का मानले आहे? स्पष्ट करा.
2. Define Madhav's concept of knowledge. State three types of knowledge.
मध्वाचार्यांच्या ज्ञान संकल्पनेची व्याख्या देऊन त्यांनी केलेले ज्ञानाचे तीन प्रकार सांगा.
3. Where does Madhava develop his philosophy?
मध्वाचार्यानी आपले तत्त्वज्ञान कुठे आणि कसे विकसित केले ?
4. What are three things that are real according to Nimbarka?
निंबार्काचार्यांच्या मते, कोणत्या तीन सत्य गोष्टी आहेत
5. What are the main features of Indian Philosophy?
भारतीय तत्त्वज्ञानाची प्रमुख वैशिष्ट्ये सांगा.
6. Summarise the term Prasthantrati
प्रस्थानत्रयी संकल्पनेचे विश्लेषण करा.
7. Discuss the idea of Pratyaksha' propounded by Vallabha.
वल्लभाचार्य कृत 'प्रत्यक्ष' संकल्पनेची चर्चा करा.
8. Discuss the characteristics of 'Atyant Bheda Darshanam'.
'अत्यंत भेद दर्शनम' संकल्पनेच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

*****

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

PHI 214-I BIOETHICS

- **Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)**

खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न लिहा ०६) .x ०५ (३० =

1. Explain the nature and scope of Bioethics.
जैवनीतीचे)Bioethics) स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा.
2. Discuss Bioethics as a discipline according to Daniel Callahan.
डॅनियल कॅलहान यांच्या मते जैवनीती ही एक शास्त्रशाखा म्हणून कशी विकसित झाली आहे ते लिहा.
3. Explain the concepts of Sanctity of Life and Respect for Persons.
जीवनाची पवित्रता)Sanctity of Life) व व्यक्तीप्रती आदर)Respect for Persons) या संकल्पना स्पष्ट करा.
4. Discuss the ethical issues in abortion with reference to the rights of the fetus and the mother.
गर्भपाताशी संबंधित नैतिक प्रश्न भ्रूणाचे व आईचे हक्क यांचा संदर्भ देऊन चर्चा करा.
5. Discuss the types of euthanasia and the rights of the patient.
दयामरणाचे)Euthanasia) प्रकार व रुग्णाचे हक्क यांची चर्चा करा.
6. Explain genetic engineering and genetic screening and their ethical implications.
जनुकीय अभियांत्रिकी)Genetic Engineering) व जनुकीय तपासणी)Genetic Screening) यांचे नैतिक परिणाम स्पष्ट करा.
7. Discuss feminist ethics in relation to In Vitro Fertilization (IVF) according to Susan Sherwin.
सुसान शेरविन यांच्या मते स्त्रीवादी नीतीशास्त्र व इन विट्रो फलन)IVF) यांचा संबंध स्पष्ट करा.
8. Explain any two principles of Biomedical Ethics.
जैववैद्यकीय नीतीशास्त्रातील कोणतीही दोन तत्वे स्पष्ट करा.

*****

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

SANSKRIT(संस्कृत)
SK-201-I : मुद्राराक्षसम्

- Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)

खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न लिहा ०६) .x ०५ (३० =

1. मुद्राराक्षसाच्या चतुर्थ अंकाचे चिकित्सक रसग्रहण करा.
2. मुद्राराक्षसाच्या सहाव्या अंकाचे चिकित्सक रसग्रहण करा.
3. 'मुद्राराक्षसातील नीती' याविषयावर निबंध लिहा.
4. राजापथ्ये पुनः सेविते सकलमपि कुलं प्रियते । .ससंदर्भ स्पष्टीकरण करा -
5. इदानी दुष्करं कुर्यादिदानीं शिबिना विना । .ससंदर्भ स्पष्टीकरण करा -
6. परायतः प्रीतेः कथमिव रसं वेत्ति पुरुषः। .ससंदर्भ स्पष्टीकरण करा -
7. सुविश्रब्धैरङ्गैः पथिषु विषमेष्वप्यचलता चिरं धुर्येणोढा गुरुरपि भुवो यास्य गुरुणा ।
धुरं तामेवोच्चैनववयसि वोढुं व्यवसितो मनस्वी दम्यत्वात्स्खलति च न दुःखं वहति च ॥ .भाषांतर करा -
8. धन्या केयं स्थिता ते शिरसि शशिकला किं नु नामैतदेस्या नामैवास्यास्तदेतत्परिचितमपि ते विस्मृतं कस्य हेतोः ।
नारीं पृच्छामि नेन्दुं कथयतु विजया न प्रमाणं यदीन्दु -
दैव्या निनोतुमिच्छोरिति सुरसरितं शाठ्यमव्याद्विभोर्वः ॥ भाषांतर करा.

*****

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

SK 202-I : श्री ईश्वरकृष्णस्य सांख्यकारिका

- Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)

खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न लिहा ०६) .x ०५ =३०(

1. पंचवायु कोणते व त्यांचे सांख्यकारिकेच्या आधारे महत्त्व स्पष्ट करा.
2. 'अध्यवसायो बुद्धिः' हे विधान स्पष्ट करा.
3. सांख्यकारिकेतील नर्तकीची उपमा तत्त्वाधारे स्पष्ट करा.
4. सांख्यकारिकेने किती कारिका असल्याचे ग्रंथात नोंदवले आहे ते लिहून अंतिम कारिकेचा विषय स्पष्ट करा.
5. सांख्यकारिकेन तीनच प्रमाणे का मानली असावीत हे सविस्तर लिहा.
6. सांख्यकारिकेमधील व्यक्त व अव्यक्त विचार सविस्तर लिहा.
7. सत्कार्यवाद म्हणजे काय ते सविस्तर लिहा.
8. आस्तिक व नास्तिक दर्शने म्हणजे काय ते सांख्यांच्या मताच्या आधारे स्पष्ट करा.

*****

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

SK203-I : साहित्यम् चम्पूरामायणम् बालकाण्डम् - अयोध्याकण्डं च

- **Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)**
खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न लिहा ०६) .x ०५ (३० =

1. निर्यातुधानां वसुधां विधातुं निर्यातु रामः सह लक्ष्मणेन ॥ .ससंदर्भ स्पष्टीकरण करा -
2. यावत्कल्पमकीर्तिरार्तिजननी जायेत जाये तव ॥ ससंदर्भ स्पष्टीकरण -करा.
3. चम्पूकाव्याची वैशिष्ट्ये सांगून 'चम्पूरामायणम्' या ग्रन्थातील अयोध्याण्डात वर्णिलेले कथानक सारांशरूपात लिहा.
4. टीपा लिहा-दशरथाचा मृत्यू प्रसंग वर्णन करा .I
5. टीपा लिहा- विष्णूची स्तुती
6. टीपा लिहा-चम्पूची विविध वैशिष्ट्ये
7. टीपा लिहा- ताटकाप्रसंग
8. लोकानन्दमुकुन्दस्य चत्वार इव बाहवः ससंदर्भ स्पष्टीकरण करा.

*****

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
S.Y.M.A. Semester System - 2025-26
Home Assignment for Internal Assessment Sem III

SK 204-1 संस्कृत साहित्यस्य साहित्यशास्त्रस्य च इतिहासः

- Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)
खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न लिहा ०६) .x ०५ (३० =

1. सूक्ताचे प्रकार स्पष्ट करा.
2. अथर्व वेदाची रचना सांगा .
3. महाभारताचे साहित्यातील महत्त्व सांगा.
4. अभिजात काव्य म्हणजे काय? त्याचे प्रकार सांगा .
5. संस्कृत मधील ऐतिहासिक काव्यांचा परिचय द्या .
6. मुक्त काव्य स्पष्ट करून त्याचे प्रकार लिहा .
7. पंचतंत्र काव्याचा परिचय द्या.
8. ऋग्वेदाचा काळ सांगून त्याची रचना स्पष्ट करा.

*****